

Anskaffelser

Vevelstad, Nesna og Træna kommune

Diskusjonsnotat forvaltningsrevisjon

1 MANDAT

1.1 Bestilling

Sekretær har bedt Revisjon Midt-Norge SA om å utarbeide et diskusjonsnotat knyttet til forvaltningsrevisjon av offentlige anskaffelser i Vevelstad, Nesna og Træna kommune.

1.2 Bakgrunnsinformasjon

Offentlig sektor kjøper årlig inn varer, tjenester og bygge- og anleggsarbeider for omtrent 780 milliarder kroner¹. Selv små prosentvise besparelser i disse anskaffelsene kan gi betydelige økonomiske gevinster for samfunnet. Formålet med anskaffelsesregelverket er å sikre effektiv bruk av samfunnets ressurser. Regelverket skal også bidra til at det offentlige opptrer med integritet, slik at befolkningen har tillit til at anskaffelsene gjøres på en måte som gagner samfunnet. Dette innebærer hensyn til konkurranse, sosialt ansvar, miljø, innovasjon, universell utforming, klima og forebygging av sosial dumping.

Lov om offentlige anskaffelser² gjelder når offentlige virksomheter, inkludert kommuner og fylkeskommuner, inngår kontrakter for varer, tjenester eller bygge- og anleggsarbeid, samt ved konsesjonskontrakter og plan- og designkonkurranser, med en verdi på minst 100 000 kroner ekskl. merverdiavgift. Regelverket skiller også mellom anskaffelser med nasjonal terskelverdi og EØS-terskelverdi, hvor kravene til dokumentasjon og konkurranse øker med verdien.

Anskaffelsesregelverket³ er bygget på grunnleggende prinsipper som er nedfelt i lovens § 4. Disse prinsippene krever at offentlige oppdragsgivere skal sikre konkurranse og handle i samsvar med prinsippene om likebehandling, forutsigbarhet, etterprøvbarhet og forholdsmessighet. Prinsippene har ulike opprinnelser: De er delvis basert på EU- og EØS-avtalens fire friheter – fri flyt av varer, tjenester, personer og kapital – og delvis på EUs anskaffelsesdirektiv.

Gjennom EØS-avtalen⁴ er Norge forpliktet til å iverksette direktiver som gjelder for avtalens saksområder. Det norske anskaffelsesregelverket er derfor forankret både i EØS-avtalens prinsipper, anskaffelsesdirektivene og norsk forvaltningsrett, som krever forsvarlig

¹ [Divisjon for offentlige anskaffelser | Anskaffelser.no](#)

² [Lov om offentlige anskaffelser \(anskaffelsesloven\) - Lovdata](#)

³ [Nytt anskaffelsesregelverk - regjeringen.no](#)

⁴ [Hva EØS-avtalen omfatter - regjeringen.no](#)

saksbehandling. Disse prinsippene setter rammer for hvordan kommuner skal gjennomføre sine anskaffelser.

Ved mistanke om brudd på regelverket for offentlige anskaffelser kan saken klages inn for Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA)⁵. Klagenemnda behandler klager fra leverandører eller andre med saklig klageinteresse som gjelder brudd på regelverket for offentlige anskaffelser.

Klagerne får en avgjørelse der nemnda uttaler seg om den offentlige oppdragsgiveren har brutt regelverket eller ikke. Fra 1. januar 2017 fikk KOFA tilbake myndigheten til å ilegge overtredelsesgebyr for ulovlige direkte anskaffelser. Avgjørelsen i disse sakene er rettslig bindende for partene. KOFA har nå plikt til å ilegge gebyr når innklagede forsettlig eller grovt uaktsomt har brutt kunngjøringsplikten i forskriften om offentlige anskaffelser. Ved uaktsomhet har KOFA adgang til å ilegge gebyr. Man trenger ikke saklig klageinteresse i disse sakene.

Avgjørelser som følge av andre brudd på anskaffelsesregelverket er rådgivende. Det vil si at avgjørelsene ikke har rettslig bindende virkning for partene, i motsetning til en dom i en rettssak eller et gebyrvedtak. Klagenemndas sekretariat har også myndighet til å avvise saker fra behandling i nemnda. Klagenemndas virksomhet er regulert i forskrift om klagenemnd for offentlige anskaffelser⁶.

⁵ [Om KOFA - Klagenemndssekretariatet](#)

⁶ [Forskrift om klagenemnd for offentlige anskaffelser - Lovdata](#)

2 PROSJEKTDESIGN

I kapittel 2 vil revisor gå nærmere inn på aktuelle problemstillinger for en forvaltningsrevisjon om offentlige anskaffelser.

2.1 Problemstillinger og avgrensing

Regelverket for offentlige anskaffelser er omfattende, og det vil være nødvendig med å avgrense forvaltningsrevisjonen. Følgende to hovedproblemstillingen kan etter revisors oppfatning belyses i en forvaltningsrevisjon:

1. *I hvilken grad har kommunen kontrollrutiner som sikrer at regelverket for anskaffelser følges?*

For å besvare denne problemstillingen er det aktuelt for revisor vurdere kommunens praksis opp mot utvalgte kriterier for internkontroll på innkjøpsområdet. Dette kan inkludere en gjennomgang av kommunens innkjøpsstrategi, bruk og fornying av rammeavtaler, rolle- og ansvarsfordeling, og om det finnes interne retningslinjer for innkjøp, oppfølging av kontrakter. Videre vil det undersøkes om kommunen har systemer for å sikre etterlevelse av retningslinjene.

En spørreundersøkelse blant ansatte med innkjøpsansvar kan også være relevant. Dette kan bidra til å få innsikt i nivået på opplæring og kompetanse innen anskaffelser, samt hvordan kommunens anskaffelsessystemer praktiseres.

2. *I hvilken grad følges regler om krav til konkurranse og etterprøvbarehet av konkurranse?*

For å besvare problemstillingen er det aktuelt for revisor velge ut et antall anskaffelser som kommunen har gjennomført. Utvalget vil også inkludere anskaffelser med ulike terskelverdier for å sikre at regelverkets bestemmelser blir dekket. De utvalgte anskaffelsene vil bli vurdert opp mot kriterier som gjenspeiler regelverkets krav til konkurranse og etterprøvbarehet. Dette vil gi et bilde av om kommunen følger regelverket på en korrekt og transparent måte i sine anskaffelser.

2.2 Kilder til kriterier

I forvaltningsrevisjonen vil følgende kilder til revisjonskriterier være aktuelle:

- Lov om kommuner og fylkeskommuner
- Lov om offentlige anskaffelser - LOA
- Forskrift om offentlige anskaffelser - FOA
- Veileder til internkontroll – orden i eget hus KS
- Internkontroll for offentlige innkjøp – Direktoratet for økonomistyring (anskaffelser.no)
- Kommunens vedtatte delegasjons-, innkjøps- og økonomibestemmelser

2.3 Aktuelle metoder for innsamling av data

I forvaltningsrevisjon vil både intervjuer og dokumentgjennomgang være sentrale metoder for å belyse problemstillingen. I tillegg kan en spørreundersøkelse rettet mot ansatte med innkjøpsansvar være relevant for å samle informasjon om praksis og erfaringer. Det kan også vurderes å inkludere hele kommuneorganisasjonen i undersøkelsen, eller fokusere på spesifikke sektorer som teknisk avdeling, som ofte står for de største og mest omfattende anskaffelsene.

Det er også viktig å understreke at anskaffelser innen oppvekst, pleie og omsorg, samt den sentrale kommuneadministrasjonen kan ha betydning, og derfor kan disse områdene være aktuelle for nærmere undersøkelser i revisjonen.

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no